

Korte studies in Mattheüs (96)

De Bergrede (1)

We gaan ons in deze en de volgende studies bezig houden met de eerste van de zes grote redevoeringen in het Evangelie naar Mattheüs. Ik breng je nog even in herinnering welke dit zijn.¹ Van elk van deze redevoeringen geef ik ook het vers weer die het einde ervan markeert.

1. Hoofdstukken 5 – 7. De bergrede

*‘En het is geschied, als Jezus deze woorden **geëindigd had**, dat de scharen zich ontzetten over Zijn leer, want Hij leerde hen als macht hebbende, niet als de Schriftgeleerden.’ (Mat. 7:28, 29)*

2. Hoofdstuk 10. Opdracht aan de twaalf apostelen.

*‘En het is geschied, toen Jezus **geëindigd had** Zijn twaalf discipelen bevelen te geven, dat Hij van daar voortging, om te leren en te prediken in hun steden.’ (Mat. 11:1).*

3. Hoofdstuk 13. De gelijkenissen van het Koninkrijk der hemelen.

*‘En het is geschied, als Jezus deze gelijkenissen **geëindigd had**, vertrok Hij van daar.’ (Mat. 13:53).*

4. Hoofdstuk 18. Onderwijs van de grootheid van vergeving.

*‘En het geschiedde², toen Jezus deze woorden **geëindigd had**, dat Hij vertrok van Galilea, en kwam over de Jordaan, in de landpalen van Judea.’ (Mat. 19:1).*

5. Hoofdstuk 23. Veroordeling van de Schriftgeleerden en Farizeeën.

‘En Jezus ging uit en vertrok van de tempel.’ (Mat. 24:1).

6. Hoofdstukken 24 en 25. Het eind van de eeuw en de tweede komst van Christus.

*‘En het is geschied, als Jezus al deze woorden **geëindigd had**, dat Hij tot Zijn discipelen zei: Gij weet, dat na twee dagen het pascha is, en de Zoon des mensen zal overgeleverd worden, om gekruisigd te worden.’ (Mat. 26:1).*

De eerste drie staan in het eerste gedeelte van het boek. Dat eerste gedeelte heeft als thema de prediking van het Koninkrijk (‘van toen af’ (Mat. 4:17)). De laatste drie vind je in het tweede gedeelte, dat als thema heeft de prediking van het lijden en sterven en de opstanding van Christus. (‘van toen af’ (Mat. 16:21)). Deze onderverdeling is belangrijk. We moeten ons dus goed voor ogen houden dat de Bergrede valt onder de prediking van het Koninkrijk der hemelen en dat de Heere Jezus toen nog niet sprak over zijn lijden en Zijn opstanding.

¹ Zie studie 4 in deze serie.

² Het Grieks heeft dezelfde werkwoordsvorm als in de voorgaande drie teksten. Ook hier kan dus vertaald worden met: ‘en het is geschied.’

Je ziet ook hoe vijf van de zes redevoeringen min of meer op dezelfde manier eindigen en hoe ze allemaal een duidelijk slot hebben. Het zijn afgebakende stukken tekstgedeelten in het Evangelie.

We hebben er meermalen bij stilgestaan hoe Mattheüs een direct vervolg is op de Tenach. Ja, er gebeurt iets nieuws, maar het valt allemaal nog onder het oude verbond. De Heere was nog niet gekruisigd en opgestaan. Dat alles konden de gelovigen onder het oude verbond alleen nog maar als in een schaduw zien. Dat was voor hun allemaal nog niet zo duidelijk. Dat zie je alleen al in de reactie van Petrus toen de Heere voor het eerst over Zijn dood en opwekking begon te spreken. Petrus begon Hem onmiddellijk te bestraffen (Mat. 16:22).

Met dit alles voor ogen, moeten we dus als we de Bergrede bestuderen niet doen alsof bijvoorbeeld Paulus zijn brieven al had geschreven; want dat was niet zo. Het onderwijs van Paulus kan en mag je niet inlezen in de Bergrede.

We mogen er ook veilig vanuit gaan dat de Heere in Zijn onderwijs aansluit op de Tenach. Hij begon niet opeens totaal nieuwe dingen te zeggen. Hij kwam niet om, zoals wel wordt gezegd, een nieuwe godsdienst te stichten. Hij kwam als 'een Dienaar van de besnijdenis'. Zijn onderwijs had dus alles te maken met wat 'de besnijdenis' kon begrijpen.

De Bergrede is dus niet een handleiding voor Christenen van onze dagen. Als je hem zo wel wilt lezen kom je voor onoverkomelijke moeilijkheden te staan in de verklaring.

De Bergrede ontleent zijn naam aan vers 1 van hoofdstuk 5.

*'Toen Jezus de menigte zag, **ging Hij de berg op**, en nadat Hij was gaan zitten, kwamen Zijn discipelen. En Hij opende Zijn mond en onderwees hen.'* (Mat. 5:2).

Die 'hen' slaat op Zijn discipelen. Hen onderwijst Hij. Het is maar de vraag hoeveel de menigte er op dat moment van heeft meegekregen. Ook dit is niet onbelangrijk om voor ogen te houden. De Heere ging de berg niet op om een groter bereik te hebben voor Zijn gehoor. Hij ging, naar het mij schijnt, de berg op om Zich los te maken van de menigte om Zijn discipelen te kunnen onderwijzen.

Dat lijkt ook Lukas te impliceren:

'En toen Hij Zijn ogen opgeslagen had naar Zijn discipelen, zei Hij: Zalig bent u, armen, want van u is het Koninkrijk van God.' (Luk. 6:20).

Aan het onderwijs dat Hij Zijn discipelen gaf, zullen we in de komende studies aandacht gaan besteden.